

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII Autoritate de stat autonomă

HOTĂRÂREA NR. 395
Din 14.01.2008

Dosar nr: 65/2007

Petiția nr: 995 din data de 07.02.2007

Petent: Romani CRISS și A S

Obiect: segregarea elevilor romi din Școala nr. 19 Craiova

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele și domiciliul petentului

1. Romani CRISS, str. Buzești, nr. 19, sector 1, București

2. A S, str,

I.2. Denumire și sediu reclamat

2. Conducerea școlii nr. 19, Craiova, str. B, nr. 45, Craiova, jud. Dolj

II. Citarea părților

Procedura de citare a fost îndeplinită la data de 26.07.2008, la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, potrivit prevederilor art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată. Părțile au fost absente, procedura de citare a fost legal îndeplinită.

III. Obiectul sesizării și susținerile părților

Petenții arată că în localitatea Craiova, la școala nr. 19 există o situație de discriminare în sensul că copiii romi învață separat de copiii majoritari în clasele I, allla și a Va. Petentul arată că potrivit conducerii școlii sunt înscriși la clasele V-VIII un număr total de 106 copii de etnie romă. În anul școlar 2005 – 2005, repartizarea elevilor era următoarea:

- la nivelul clasei I exista un număr de trei clase cu următoarea structură:
  - la clasa I A toți elevii înscriși sunt majoritari
  - la clasa I B, din 20 de elevi înscriși, 14 sunt majoritari, 6 sunt romi
  - la clasa IC, din 19 elevi înscriși, toți sunt romi
- la nivelul clasei alla exista un număr de trei clase cu următoarea structură:
  - la clasa II A toți elevii înscriși sunt majoritari
  - la clasa II B, din 23 de elevi înscriși, 21 sunt majoritari, 2 sunt romi
  - la clasa II C, din 16 de elevi înscriși, 8 sunt majoritari, 8 sunt romi

- la nivelul clasei aIIIa exista un număr de două clase cu următoarea structură:
  - la clasa III A, din 22 de elevi înscriși, 18 sunt majoritari, 4 sunt romi
  - la clasa III B, din 16 de elevi înscriși, 2 sunt majoritari, 16 sunt romi
- la nivelul clasei aIVa exista un număr de două clase cu următoarea structură:
  - la clasa IV A, toți elevii înscriși sunt majoritari
  - la clasa IV B, din 20 de elevi înscriși, 18 sunt majoritari, 2 sunt romi
- la nivelul clasei aVa exista un număr de trei clase cu următoarea structură:
  - la clasa V A, toți elevii înscriși sunt majoritari
  - la clasa V B, din 21 de elevi înscriși, 16 sunt majoritari, 5 sunt romi
  - la clasa V C, din 18 de elevi înscriși, toți sunt romi.

Petenții precizează faptul că directoarea adjunctă a școlii a motivat existența claselor alcătuite de copii de etnie romă „fie pentru că elevii romi rămân repetenți, fie că părinții români cer ca, înaintea începerii anului școlar, copiii lor să învețe în clasele anumitor învățători, elevii fiind repartizați pe clase înainte de termen”. Secretara șefă a motivat existența acestor clase ca urmare a înscrierii târzii a copiilor romi, părinții acestora neluând în seamă termenul limită pentru înscrieri.

Colegiul director a dispus efectuarea unei investigații, așa încât o echipă a CNCD s-a deplasat la Craiova în ziua de 2.05.2007. Echipa de investigații a avut o discuție cu dl director adjunct al Școlii nr. 19 - B I și cu doamnele învățătoare: D I , I C , D G , fiecare exprimându-și punctul de vedere în legătură cu separarea claselor pe criteriu etnic. Dl Director Adjunct a precizat următoarele:

- situația prezentată de către Organizație este ireală pentru că datează din anul școlar 2005-2006;
- la clasa a I –a sunt echilibrați, existau două clase la 01.09.2006, (clasa a I -a A și B efectiv 30 de elevi din care 13/14 romi);
- la clasa a II –a C sunt mai mulți romi, am încercat să-i echilibram;
- clasa a V –a am comasat clasele;
- clasa a VI -a exista 2 romi și restul români;

Dna învățătoare clasa a I -a B D I a precizat următoarele:

- în clasa exista 10 elevi romi din 30 elevi;
- aceștia nu mai recunosc că sunt romi și nu doresc să învețe limba „români”;

Dna învățătoare I C a precizat următoarele:

- în clasa exista 15 elevi romi din 30 de elevi;
- sesizarea este neconformă cu realitatea, au uniformă ca și ceilalți elevi, nu există excludere;
- s-a organizat program artistic în data de 28.04.2007 la care au participat și copii romi.

Dna învățătoare D G a precizat următoarele:

- în clasa exista 2 elevi romi din 30 de elevi;
- se organizează 2 clase la început, ei se înscriu mai târziu după 15 Septembrie, de aceea sunt dispersați, se formează a treia clasă;
- au existat solicitări din partea părinților pentru un anumit învățator;
- cadrul didactic trebuie să respecte dorința părinților pentru a nu se pierde elevii.

Alte precizari din cursul investigației: Unii elevi au venit la sfarsitul lui Decembrie (2 copii din Canada), i-am inscris nu erau la nivelul celorlalti elevi, s-au facut recuperari, se lucreaza ore suplimentare atat cu elevii romi cat si cu cei romani.

Copiii nu au urmat cursuri la gradinita, de aceea sunt ajutati in mod deosebit de catre cadrele didactice. De obicei abandoneaza si sunt indisciplinati.

Exista o Scoala Speciala Nr. 13 pentru elevii romi, cu toate acestea elevii romi se inscriu la Scoala Nr. 19, din acest motiv elevii romani parasesc scoala si se inscriu la alte scoli.

DI C L – Inspector Scolar pentru problemele educationale ale romilor si-a exprimat punctul de vedere cu privire la tratamentul diferentiat aplicat elevilor de etnie roma, prin separarea acestora. Acesta a comunicat fostei Directoare a Scolii Nr. 19 obligatia de a lua masura desegregarii pentru clasele a V-a si a VI-a pentru un numar de 60 de elevi din care 14 romani. Inspectorul a comunicat echipei de investigatii, ca incepand cu noul an scolar se va impune masura desegregarii pentru anumite clase. Acesta a subliniat faptul ca, exista un obicei in activitatea cadrelor didactice de a influenta parintii, la inscrierea copiilor in noul an scolar.

Conducerea Școlii nr. 19 a comunicat Colegiului director că începând cu 1 septembrie 2006 Școala nr 19 are o conducere nouă, iar la începutul anului școlar elevii înscriși în clasa I au fost repartizați echilibrat din punct de vedere etnic. La clasa aVa s-au comasat trei clase în două, elevii clasei desființate majoritatea romi fiind repartizați în mod egal în celelalte două clase. Celelalte clase au elevi atât români, cât și romi.

Prin adresa nr. 712/7.06.2007, înregistrată la CNCD cu nr. 6402/20.06.2007, Inspectoratul Școlar Județean Dolj a comunicat Colegiului director următoarele:

- Inspectoratul Școlar Județean Dolj împreună cu conducerea Școlii nr 19 Craiova a inițiat o serie de măsuri care au condus la diminuarea segregării în școală, urmând ca începând cu anul școlar 2007-2008 situația să se reglementeze complet.

După audieri, Colegiul director a solicitat conducerii școlii să precizeze structura claselor I-IV pentru anul școlar 2007-2008 cu menționarea numărului de elevi din clasă, dintre care câți sunt majoritari și câți sunt de etnie romă.

Conducerea școlii a comunicat Colegiului director următoarea situație:

- Clasa I A – elevi romi - 16; elevi români - 11; total - 27
- Clasa I B – elevi romi - 16; elevi români - 10; total - 26
- Clasa II A – elevi romi - 10; elevi români - 14; total - 24
- Clasa II B – elevi romi - 7; elevi români - 13; total - 20
- Clasa II C – elevi romi - 14; elevi români - 10; total - 24
- Clasa III A – elevi romi - 6; elevi români - 15; total - 21
- Clasa III B – elevi romi - 6; elevi români - 16; total - 22
- Clasa III C – elevi romi - 9; elevi români - 5; total - 14
- Clasa IV A – elevi romi - 2; elevi români - 13; total - 15
- Clasa IV B – elevi romi - 9; elevi români - 4; total - 13
- Clasa IV C – elevi romi - 9; elevi români - 13; total – 22.

IV. Motivele de fapt și de drept

În drept, potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, „(...) prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul public, economic, social, cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Potrivit art. 2, alin. 2 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.”

Potrivit art. 2, alin. 3 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Orice comportament activ sau pasiv care, prin efectele pe care la generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități, atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe (...)”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când autoritățile statale induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

În același sens, Curtea Constituțională a României, prin Decizia nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, a stabilit că „un tratament diferențiat nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice”. De asemenea, prin Decizia nr.135 din 5

noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.345 din 17 decembrie 1996, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite.*” (Decizia nr.20/2000, M.Of. nr.72/2000, DH 2000, p.44).

În vederea analizării unei petiții sub aspectul existenței sau inexistenței unei fapte de discriminare este necesară analizarea următoarelor aspecte:

1. Existența tratamentului diferențiat

În acest sens, petenții consideră că la școala nr 19 Craiova există discriminare prin faptul că elevii romi învață separat de elevii majoritari

2. În ce măsură tratamentul diferențiat a constituit o faptă de discriminare

Potrivit legislației privind prevenirea și combaterea discriminării, pentru ca o faptă să fie considerată ca fiind faptă de discriminare, aceasta trebuie să întrunească, cumulativ, următoarele condiții:

- *fapta să conștă într-o deosebire, excludere, restricție sau preferință.*
- *deosebirea trebuie să aibă la bază unul sau mai multe criterii de discriminare.*

Potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: *rasa, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu.* Petentul invocă tratamentul diferențiat pe baza etniei.

- *deosebirea bazată pe unul dintre criteriile de discriminare prevăzute de lege are drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege.*

- *măsura să nu fie justificată obiectiv de un scop legitim și metodele de atingere a aceluia scop să nu fie adecvate și necesare.*

Trebuie astfel avut în vedere faptul că deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul din criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, dar trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în acest articol de lege.

Astfel, nu toate situațiile în care anumite persoane sunt tratate diferențiat, pot constitui fapte sau acte de discriminare, iar un asemenea tratament poate avea la bază un alt motiv decât apartenența persoanei respective la una dintre categoriile prevăzute în art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000.

Examinând sesizarea și dispozițiile legale incidente, Colegiul director reține prevederile din Notificarea Ministerului Educației și Cercetării nr 29323/20.04.2004 potrivit căroră „Segregarea este o formă gravă de discriminare. În cadrul sistemului educațional, cu excepția școlilor/claselor cu predarea tuturor disciplinelor în limba română, segregarea constă în separarea fizică, intenționată sau neintenționată a copiilor romi de restul copiilor în școli, clase, clădiri și alte facilități, astfel încât numărul copiilor romi față de cei neromi este disproporționat de mare în raport cu procentul pe care copiii romi de vârstă școlară îl reprezintă din totalul populației de vârstă școlară în respectiva unitate administrativ teritorială”.

Opinia separată exprimată de Haller István:

Conform opiniei majoritare exprimate de Colegiul Director, (1) petentul nu a dovedit suficient existența segregării și (2) reclamatul a luat măsuri eficiente pentru combaterea acestui fenomen. În afara faptului că susținerile conform cărora la Școala cu clasele I-VIII nr. 19 din Craiova nu există segregare, dar segregarea a fost combătută în ultimii doi ani școlari sunt contradictorii, există și suficiente probe la dosar care arată atât existența segregării în momentul depunerii petiției, cât și ulterior, datorită faptului că măsurile de desegregare nu au fost aplicate în mod corespunzător.

1.1. Petentul, prin petiția depusă la dosar, a arătat următoarea situație pentru anul școlar 2005-2006:

- clasele a I-a:
  - A: toți români (100% români, 0% romi)
  - B: 14 români, 6 romi (70% români, 30% romi)
  - C: 19 romi (0% români, 100% romi)
- clasele a II-a:
  - A: toți români (100% români, 0% romi)
  - B: 21 români, 2 romi (91,3% români, 8,7% romi)
  - C: 8 români, 8 romi (50% români, 50% romi)
- clasele a III-a:
  - A: 18 români, 4 romi (81,8% români, 18,2% romi)
  - B: 2 români, 16 romi (11,1% români, 88,9% romi)
- clasele a IV-a:
  - A: toți români (100% români, 0% romi)
  - B: 18 români, 2 romi (90% români, 20% romi)
- clasele a V-a:
  - A: toți români (100% români, 0% romi)
  - B: 16 români, 5 romi (76,2% români, 23,8% romi)
  - C: 18 romi (0% români, 100% romi)

Conform acestor date ale petentului, există segregare la nivelul tuturor seriilor de clase, exceptând clasele a IV-a, unde datorită existenței a numai doi elevi romi, segregarea nu este evidentă.

1.2. **O.G. 137/2000**, republicată, cu privire la probarea faptelor de discriminare, prevede: *„Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare”*.

Prin datele arătate de petent, există o prezumpție reală privind segregarea elevilor romi, prin urmare reclamatului îi revine obligația de a dovedi că aceste fapte nu constituie o discriminare.

1.3. Efectuarea defectuoasă a investigației CNCD, necolectarea datelor cu privire la anul școlar 2005-2006 nu se poate imputa petentului.

1.4. Din **Raportul de investigație** efectuat în data de 02.05.2007 au fost obținute date cu privire la anul școlar 2006-2007. Datele petentului sunt considerate ireale nu pentru că nu ar corespunde cu realitatea ci pentru că „*datează din anul școlar 2005-2006*” (pagina 1, paragraful 3 al **Raportului**).

Din datele oferite de reclamat, reiese că la nivelul claselor a II-a (clasele I în anul școlar anterior), la clasa C elevii sunt toți romi. Această informație este identică cu cea oferită de petent.

În mod inexplicabil, date exacte cu privire la celelalte serii de clase care au existat și în anul școlar anterior nu au fost prezentate în **Raport**.

1.5. Prin **Adresa nr. 761/7.06.2005** trimisă de reclamat către Inspectoratul Școlar Județean Dolj reiese faptul că și anterior anului școlar menționat de petent a existat o segregare în școală: „*la nivelul școlii noastre există clase în care populația școlară este alcătuită din elevi rromi în procent majoritar. Există în acest an școlar o singură clasă alcătuită în totalitate din elevi rromi (IIIB)*”.

În mod similar, existența segregării este dovedită și prin **Planul de măsuri pentru eliminarea segregării**, elaborat de reclamat.

1.6. Datele petentului se coroborează cu datele oferite de reclamat privind anul școlar 2006-2007, prin **Adresa nr. 529/07.06.2007**, care arată următoarea situație:

- clasele a I-a:
  - A: 16 români, 15 rromi (51,6% români, 48,4% rromi)
  - B: 14 români, 16 rromi (46,7% români, 53,3% rromi)
- clasele a II-a (fostele clase a I-a în anul școlar anterior):
  - A: 16 români, 7 rromi (69,6% români, 30,4% rromi)
  - B: 17 români, 6 rromi (73,9% români, 26,1% rromi)
  - C: 1 români, 23 rromi (4,2% români, 95,8% rromi)
- clasele a III-a (fostele clase a II-a în anul școlar anterior):
  - A: 14 români, 2 rromi (87,5% români, 12,5% rromi)
  - B: 4 români, 13 rromi (23,5% români, 76,5% rromi)
  - C: 12 români, 13 rromi (52,2% români, 47,8% rromi)
- clasele a IV-a (fostele clase a III-a în anul școlar anterior):
  - A: 21 români, 4 rromi (84% români, 16% rromi)
  - B: 18 români, 3 rromi (85,7% români, 14,3% rromi)
  - C: 2 români, 13 rromi (13,3% români, 86,7% rromi)
- clasele a V-a (fostele clase a IV-a în anul școlar anterior):
  - A: 13 români, 4 rromi (85,2% români, 14,8% rromi)
  - B: 21 români, 8 rromi (72,4% români, 27,6% rromi)
- clasele a VI-a (fostele clase a V-a în anul școlar anterior):
  - A: 17 români, 0 rromi (100% români, 0% rromi)
  - B: 20 români, 2 rromi (90,9% români, 9,1% rromi)
  - C: 2 români, 23 rromi (8% români, 92% rromi)

2.1. Desegregarea claselor școlare se poate realiza în exclusivitate prin formarea claselor în care, pe serii de clase, procentul rromilor din clase este aproximativ egal (o

egalitate absolută nu se poate urmării). Spre exemplu, în anul școlar 2006-2007 se poate observa o astfel de desegregare la nivelul claselor a I-a.

2.2. Din datele depuse la dosar reiese clar că segregarea a existat deja în anul școlar 2004-2005, când Inspectoratul Școlar Județean Dolj a solicitat desegregarea.

2.4. Datele anului școlar 2006-2007 (**Adresa nr. 529/07.06.2007**) arată că desegregarea, așezarea copiilor romi în număr aproximativ egal în clasele de aceeași serie, nu s-a realizat. Există clase segregate de romi (ex. clasa II C, care a fost clasa I C în anul școlar anterior) și clase de români (ex. clasa III A, care a fost clasa II A în anul școlar anterior).

2.4. Datele anului școlar 2007-2008 (**Adresa nr. 1236/12.12.2007**) arată că desegregarea, așezarea copiilor romi în număr aproximativ egal în clasele de aceeași serie, nu s-a realizat. Spre exemplu la clasa IV A există 13 elevi români și 2 elevi romi (86,7% români), iar la clasa a IV B există 9 elevi romi și 4 români (69,2% romi).

2.5. Prin urmare, se poate constata că au existat unele măsuri de desegregare, dar nu s-a realizat în fapt desegregarea, deși dintre promisiunea de a soluționa problema segregării (din anul școlar 2004-2005) au trecut 3 ani.

În concluzie, consider că a existat și există încă o segregare a elevilor romi la Școala cu clasele I-VIII nr. 19 din Craiova, o segregare care reprezintă o formă gravă de discriminare (afectând nu doar dreptul la educație, ci și dreptul la demnitate), care trebuie sancționată ca atare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (4) și alin. (7) și art. 26 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu **5 voturi pentru și 1 împotriva (Istvan Haller)** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. faptele prezentate nu constituie fapte de discriminare, potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată
2. se va răspunde petentei în sensul celor hotărâte, potrivit art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr.27/2002 privind soluționarea petițiilor, aprobată și modificată prin Legea nr. 233/2002;
3. o copie a prezentei hotărâri va fi comunicată reclamatului

V. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Potrivit art. 20 alin 9, hotărârea Colegiului director poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit legii. Potrivit art. 20 alin. 10, hotărârile emise potrivit prevederilor alin. (2) și care nu sunt atacate în termenul de 15 zile constituie de drept titlu executoriu.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

COMȘA CORINA NICOLETA – Membru

GERGELY DEZIDERIU - Membru

IONIȚĂ GHEORGHE - Membru

ISTVAN HALLER – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA - Membru

Data redactării 22.02.2008